

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט מוחמד עלי

תובעים

1. אמג'ד שריח
2. עלאא מחמוד
ע"י עו"ד ס' וקים

נגד

נתבעים

1. אלי ח'ליפה
ע"י עו"ד א' מנחם
2. שמעון קציר
3. שאדי ח'לול (התביעה נמחקה)

פסק דין

1
2 לפניי תביעה לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 בגין פרסום שנעשה בזירה המקוונת.
3 במוקד פסק הדין עומדת השאלה האם התובעים הצליחו להוכיח כי הנתבע אחראי לפרסום; וכן
4 טענת הנתבעת ל"אמת הפרסום".

הפרסום ועיקר המחלוקת

5
6
7
8 1. התובעים הם תושבי היישוב מעלות-תרשיחא. התובע 1 הוא מחנך במקצועו ותובע 2 עובד
9 במפעל לעיבוד שבבי. נתבע 1 מגדיר את עצמו כעוסק בתחום הפרסום וכמומחה בכתיבת תוכן
10 ברשתות חברתיות. בגדרי תביעתם בהליך זה עותרים התובעים לפיצוי מן הנתבעים בגין פרסום
11 לשון הרע, לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: **החוק** או **חוק איסור לשון הרע**).

12
13 2. הפרסום הנטען הוא "סטטוס" שפורסם ביום 18.8.2017 ברשת החברתית "פייסבוק", בדף
14 שנושא את השם "קריות אונליין". הפרסום מורכב מתמונה בה מופיעים 17 אנשים ובכללם
15 התובעים ובצמוד לתמונה נרשם הכיתוב הבא: **"חוליה של דאעש נתפסה בתרשיחא. הם תכננו**
16 **פיגוע בקניון במעלות כולם נעצרו מעצר מנהלי ע"י השב"כ..."** (התמונה והכיתוב יכוננו להלן יחד:
17 **הפרסום**). מדברי התובעים עולה, כי התמונה תועדה במהלך אירוע בו השתתפו התובעים לרגל
18 הולדת בנו של חברם (סעיף 4 לתצהירי התובעים). לא הוברר כיצד גלשה התמונה למרשתת.

19
20 3. התובעים טוענים כי הפרסום מהווה לשון הרע לפי החוק וכי נתבע 1 עומד מאחורי דף
21 הפייסבוק והוא שניהל אותו, ומכאן שהוא אחראי לפרסום. בשונה מכתב התביעה, בסיכומיהם

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

צמצמו התובעים את תביעתם ועתרו אך לפיצוי ללא הוכחת נזק, בסך של 50,000 ₪ לכל תובע (סעיף 4 לסיכומי התובעים).

4. התביעה הוגשה תחילה נגד שלושה נתבעים. לצד התביעה נגד נתבע 1, נטען כי נתבע 2 מנהל חשבון פייסבוק שמכונה "וואצאפ נהריה" בו פורסם פרסום דומה לזה שפרסם נתבע 1. לגבי נתבע 3 נטען כי הוא פעיל פוליטי שמנהל חשבון פייסבוק שבו שיתף את הפרסום באתר אינטרנט. ביום 10.7.2018 ניתנה על ידי החלטה בה קבעתי כי בהיעדר כתב הגנה מטעם נתבע 2 זכאים התובעים לפסק דין כלפי בעל דין זה, עם זאת הוספתי וקבעתי כי הואיל והתביעה נגד נתבע 1 ממשיכה להתברר, בין היתר בשאלת הנזק, פסק דין נגד נתבע 2 יינתן בסוף ההליך. אשר לנתבע 3, ביום 3.7.2018 הודיעו התובעים ונתבע 3 כי הגיעו להסכם, שכלל פרסום הודעת התנצלות, ובעקבות כך נמחקה התביעה נגדו. התביעה אפוא המשיכה להתברר כלפי נתבע 1, שמעתה ואילך יכונה – **הנתבע**.

5. עיקר טענתו של הנתבע כי אין הוא קשור לפרסום, כי לא פרסם את הפרסום הנטען וכי לא ניהל את דף הפייסבוק "קריות אונליין" ואין לו כל קשר אליו. בכתב הגנה מתוקן שהוגש לאחר קבלת היתר לכך מבית המשפט, הוסיף הנתבע וטען להגנת "אמת הפרסום". לדבריו, חלק מן האנשים שהצטלמו בתמונה הם "עברייני בטחון חשודים שהורשעו בקשר ו/או במגע עם ארגון דאעש, עבריינים שהורשעו עפ"י הודאתם, ומרצים מאסר" (עמ' 20 לכתב ההגנה המתוקן), ובפרסום עובדה זו היה עניין ציבורי. יצוין כי ממקרא הסיכומים עולה כי עיקר מאמציו של הנתבע הופנו לטענה כי אין לו קשר לפרסום, והטענה להגנת "אמת הפרסום" קיבלה התייחסות מועטה (ראו סעיפים 48, 60 לסיכומי הנתבע). יתרה מכך, בסיכומים אף ציין הנתבע כי הוא "לא יכול לתרום פרטים ו/או עובדות מאחר שהפרסום לא נעשה על ידו, ואין לו קשר ו/או כל ידיעה 'מזמן אמת'..." (סעיף 60 לסיכומי הנתבע).

6. לשלמות התמונה יצוין כי התובע הגיש תביעה שכנגד נגד התובעים ע"ס 100,000 ₪, שעילתה תלונה למשטרה שהגישו נגדו התובעים בעקבות הפרסום. לאחר שהתובעים הגישו כתב הגנה, ביקש הנתבע למחוק את התביעה ובפסק דין שניתן ביום 1.11.2020 נמחקה התביעה שכנגד.

7. עוד יצוין כי אדם נוסף שמופיע בתמונה שפורסמה הגיש תביעה בבית משפט השלום בחיפה (ת"א 48509-06-18 ; להלן: **ההליך המקביל**). במהלך הדיונים בהליך זה, עוררתי אפשרות לאיחוד התובעות, אך למרבה הצער הצדדים לא פעלו בעניין זה (ראו פרוטוקול מיום 9.11.2020). בתיק המקביל לא ניתן עוד פסק דין.

8. הצדדים הגישו תצהירי עדות ראשית מטעמם וכל צד הוסיף והגיש חוות דעת של מומחה מטעמו. מטעם התובעים הוגשה חוות דעתו של מר אימן תומא, מומחה לאבטחת מידע (להלן:

בית משפט השלום בקריות

ת"א 18-01-73426 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

1 **מומחה התובעים**); ומטעם הנתבע הוגשה חוות דעתו של מר ישראל קורדובה (להלן: **מומחה**
2 **הנתבע**). כמו כן, לבקשת הנתבע זומן לעדות השוטר מר בוטרוס רושרוש מיחידת ימ"ר צפון, שחקר
3 בפרשה שמכונה "פרשת חוליית דאע"ש" (ראו החלטה מיום 24.12.2020). בהמשך זומן עד הזמה
4 לבקשת התובעים – הוא העד מר איאד בכרי (ראו החלטה מיום 5.8.2021). ראיות הצדדים נשמעו
5 במהלך מספר ישיבות ולאחר מכן סיכמו הצדדים את טענותיהם. עת אפוא היא להכרעה.

דין והכרעה

9. לאחר שראיות הצדדים הונחו לפניי ועיינתי בסיכומי הטענות, הגעתי למסקנה שדין התביעה
להתקבל באופן חלקי. נימוקיי יובאו להלן.

10. שתי שאלות עיקריות עומדות להכרעתנו בתיק זה: **האחת**, האם הנתבע אחראי לפרסום;
באופן קונקרטי יותר, האם כטענת התובעים, הנתבע ניהל את דף הפייסבוק בו פורסם הפרסום, או
כטענת הנתבע – אין לו קשר לדף הפייסבוק. ככל שהנתבע ימצא אחראי לפרסום, יהא צורך לדון
בשאלה **שנייה** נוספת – האם לנתבע עומדת הגנת אמת בפרסום הקבועה בסעיף 14 לחוק;

11. מובן מאליו כי השאלה השנייה מניחה שהפרסום מהווה פרסום לשון הרע, שכן אם אין
המדובר בפרסום לשון הרע אין צורך לדון בהגנה (ראו לגבי שלבי הדיון בעילה לפי חוק איסור לשון
הרע – ע"א 751/10 **פלוגי נ' ד"ר אילנה דיין**, פסקה 6 לפסק דינו של כב' השופט עמית (פורסם בנבו,
8.2.2012)).

לא יכולה להיות מחלוקת כי הפרסום מושא ההליך הוא אכן פרסום לשון הרע לפי החוק.
סעיף 1 לחוק קובע כי לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו
מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם; או לבזות אדם בשל מעשים או תכונות המיוחסים לו או לפגוע
באדם, במשורתו, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו. המבחן הרלוונטי לקביעה אם פרסום מהווה לשון
הרע הוא מבחן אובייקטיבי. משמעות הפרסום נלמדת מתוך תוכנו, הוא מתפרש בצורה
אובייקטיבית ופירושו אינו תלוי, לא בכוונת המפרסם ואף לא באופן בו הובן הפרסום על ידי הנפגע
(ראו: ע"א 1104/00 **אפל נ' חסון**, פ"ד נו(2) 607 (2002); ע"א 334/89 **מיכאלי נ' אלמוג**, פ"ד מו(5)
555 (1992)).

הפרסום הנדון כלל הצגת תמונה שבה מופיעה קבוצת אנשים תוך ייחוס התמונה לחוליה של
ארגון דאעש באמצעות כיתוב לפיו התמונה מתעדת אנשים המשויכים לארגון דאעש. הפרסום לא
כלל רק קישור בין התמונה לבין חוליה של ארגון דאעש, אלא אף האמירה כי החוליה תכננה לבצע

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

1 פיגוע בקניון במעלות אך נעצרה על ידי שב"כ. הפרסום מזכיר דיווח חדשותי ומהפרסום עולה כי
2 המפרסם ניסה לשוות לפרסום נופך חדשותי רציני.

3
4 לעמדתו, לא יכולה להיות מחלוקת כי המדובר בפרסום לשון הרע. פרסום שמייחס לאדם
5 השתייכות לארגון חשוד שהפך בשנים האחרונות שם נרדף לטרור, רצח, פנטיות, דיכוי וניצול – הוא
6 ללא ספק פרסום מכפיש; לא כל שכן, מקום שהפרסום כלל גם כי החבורה עמה הצטלמו התובעים
7 התכוונה לבצע פיגוע טרור ונעצרה על ידי שב"כ לפני ביצוע זממה.

8
9 מכאן נעבור לשאלה המרכזית והיא – האם הנתבע אחראי לפרסום?

10 אחריות הנתבע לפרסום

11
12
13
14 12. הפרסום במרחב הווירטואלי מזמן למשפטן אתגרים חדשים, זאת בשל מאפייניו הייחודיים
15 של המידע הדיגיטלי (ראו הדיון בבש"פ 6071/17 **מדינת ישראל נ' פישר** (פורסם בנבו, 27.8.2018)).
16 האתגרים לא פוסחים על הדיון בפרסומים מכפישים במרחב המקוון (ח'אלד ג'נאים, מרדכי
17 קרמניצר ובוועז שנור **דיני לשון הרע – הדין המצוי והדין הרצוי** 12, 255-256 (2019) (להלן: **ג'נאים,**
18 **קרמניצר ושנור**); רע"א 4447/07 **מור נ' ברק אי.טי.סי.** [1995] **החברה לשירותי בזק בינלאומיים**
19 **בע"מ**, פ"ד סג(3) 664, 694 (2010)). בפרסומים, שאלות רבות עשויות להתעורר סביב תיחום ועיצוב
20 גבולותיה של עוולת לשון הרע במרחב הווירטואלי. בין היתר עולות שאלות כגון מתי פרסום
21 ברשתות החברתיות ייחשב פרסום עוולתי? מתי פעולת חיבוב או שיתוף ייחשבו פרסום? עד כמה על
22 בית המשפט להידרש לפרסומים חולפים, למשל תגובת מכפישה? האופן בו יש לקבוע את הפיצוי
23 למקרה בו בוצעה עוולה; ושאלות רבות נוספות (ראו לדוגמה: רע"א 1239/19 **שאל נ' חברת ניידלי**
24 **תקשורת בע"מ**, (פורסם בנבו, 2020); רע"א 1688/18 **סרנה נ' נתניהו**, פסקה 4 (פורסם בנבו,
25 15.4.2018); ת"א (שלום קריות) 17689-09-18 **סח נ' ג'בילי** (פורסם בנבו, 17.1.2021). **ג'נאים,**
26 **קרמניצר ושנור**, עמ' 255-256)).

27
28 13. האתגר המונח בתיק זה הוא במישור הראייתי, ומתמקד בשאלה – האם הנתבע הוא שעומד
29 מאחורי הפרסום, באופן שניתן להחשיב אותו כמפרסם האחראי לפרסום המכפיש. לצורך מענה
30 לשאלה זו, היה צורך להתחקות אחר ראיות שכמעט כולן מצויות במרחב המקוון, ולשם בירור
31 המחלוקת אף העידו מומחים מטעם הצדדים. במידה רבה ההכרעה העובדתית דרשה גלישה במרחב
32 המקוון כדי להתחקות אחר עקבות האחראי לפרסום. בסוף המסע, התשובה נמצאה: הנתבע אכן
33 אחראי לפרסום.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

14. הפרסום נעשה בדף פייסבוק שמכונה "קריות אונליין" (להלן: **דף קריות אונליין**). האם
כטענת התובעים דף הפייסבוק שייך לנתבע? אין חולק כי התובעים לא יודעים מידיעה אישית מי
עומד מאחורי דף הפייסבוק והם מציינים עובדה זו בצורה ברורה ומפורשת (עמ' 15, ש' 20). בניגוד
לנטען בסיכומי הנתבע, אינני סבור כי עדותם של התובעים כי הם אינם יודעים מידיעה אישית כי
הנתבע אחראי לפרסום, יש בה משום פסול או יש בה כדי לחרוץ את גורל תביעתם (סעיפים 38-45
לסיכומי הנתבע). כפי שנרחיב בהמשך, התובעים שמים את יהבם על ראיות נסיבתיות שאסף
המומחה מטעמם וזו דרך לגיטימית להוכחת הקשר בין הנתבע לבין הפרסום.

15. לפני שניכנס לניתוח הראיות, נציין כי לאחר שהופנתה תשומת לב התובעים לפרסום, הם
שלחו הודעה באמצעות שירות ההודעות של פייסבוק – המסנג'ר (Facebook messenger)
למנהל הדף וביקשו השמטת הפרסום (עמ' 17, ש' 9). בתגובה לכך מסר מי שמסר כי הפרסום לא
מופיע יותר. לאחר מכן הגישו התובעים תלונה במשטרה (סעיפים 6-8 לתצהירי התובעים וכן
נספחים ו'; התלונות הוצגו נ/2, נ/3).

16. לשם הבנת התמונה נציין כי לצד דף הפייסבוק קריות אונליין, קיים אתר אינטרנט אשר שם
המתחם שלו (הדומיין) – <http://krayotonline.co.il> (להלן: **אתר קריות אונליין**). אין חולק כי
דומיין זה שייך לנתבע (עמ' 25, ש' 10; ראו גם נספח ב' לתצהיר התובעים). לצורך המשך הדיון –
נבקש אפוא להדגיש כי קיים דף פייסבוק שהוא **דף קריות אונליין** – שאין ראיה ישירה מי עומד
מאחוריו; וקיים אתר שנושא את אותו שם – **אתר קריות אונליין**, שבעליו הוא הנתבע. האם הנתבע
הוא גם העומד מאחוריו של **דף קריות אונליין**?

17. לשם הוכחת זהות העומד מאחורי הפרסום, פנו התובעים למומחה לאבטחת מידע שפעל
מטעמם. יוער כי המומחה ערך חוות דעת ונחקר גם בתיק המקביל. חוות הדעת וחקירת המומחה
בתיק המקביל הוגשו בהסכמת הצדדים כחלק מן הראיות בתיק זה (ראו עמ' 6 סיפא ועמ' 7)
(הפרוטוקול סומן נ/1 וחוות הדעת צורפה להודעה ביום 21.4.2021; מכאן שהאמור בהודעת הנתבע
מיום 7.3.2022 לא מדויק).

18. בשלב הראשון ניסה מומחה התובעים למצוא קשר בין **אתר קריות אונליין** לבין **דף קריות
אונליין**, לאחר שבירר מי עומד מאחורי אתר קריות אונליין וגילה שהנתבע הוא הבעלים של
הדומיין. במכתב שכתב המומחה לתובעים ביום 10.2.2019 (נספח ט' לתצהיר התובעים) הוא ציין
כי בבדיקה שביצע – עוד ביום 10.12.2018 – באמצעות כלים טכנולוגיים שמשמשים אותו בחקירת
אירועי אבטחת מידע, לא הצליח לזהות קשר ישיר בין הדף לבין האתר (ראו גם עמ' 8, ש' 28).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

19. ברקע לבדיקת המומחה עלה כי בוצעו פעולות כדי למחוק את התכנים מדף קריות אונליין. עוד ציין המומחה כי ההיסטוריה הושמדה. זאת ועוד, עולה כי דף הפייסבוק היה פעיל עד ליום 10.2.2018 שאז פורסם הפוסט האחרון ומאז היה "רדום" (עמ' 8, ש' 2; עמ' 12, ש' 26). אך בהמשך הדף לא היה קיים כלל. כמו כן, לדבריו נעשו פעולות להשמדת העקבות (עמ' 12, ש' 26). מומחה התובעים אף ציין כי השמדת תוכן דף הפייסבוק נעשתה במקצועיות רבה והוא כינה מי שעשה זאת "גאון" (עמ' 10, ש' 26). המומחה הסביר כי העובדה שהדף לא היה פעיל לא אפשרה לו לדעת את כתובת ה-IP שבאמצעותה ניתן היה להתחקות אחר מנהל הדף. המומחה הסביר כי "אי אפשר להתחקות אחר איי.פי.. באמצעות תכנים שפורסמו בעבר. אני חייב שתהיה אינטראקציה עכשווית" (עמ' 8, ש' 7-8).

20. בשלב מאוחר יותר, נתבקש המומחה לערוך בדיקה נוספת ומעמיקה יותר באשר לזהותו של הבעלים של דף קריות אונליין ולערוך חוות דעת. בטרם נפרט ממצאי בדיקת המומחה, יצוין כי אינני רואה פסול בכך שבדיקה זו נערכה לבקשת ב"כ התובעים וכי לאחר שהבדיקה הראשונית לא גילתה דבר, בבדיקה מעמיקה יותר הצליח מומחה התובעים לקשר בין הפרסום לבין הנתבע (סעיף 26 לסיכומי הנתבע). כפי שנפרט בהמשך, הבדיקה הנוספת שערך המומחה לא הייתה חזרה על הבדיקה הקודמת אלא ניסיון להתחקות אחר ראיות נסיבתיות. את הדגש אפוא יש לשים על בחינת ממצאי המומחה ולכך נפנה כעת.

21. מומחה התובעים מציין בצורה ברורה כי מלבד זהות השמות, לא ניתן להצביע על ראיה שמקשרת בין דף קריות אונליין לבין אתר קריות אונליין. ברי כי נתון זה לבדו רחוק מלקשור את הנתבע לדף קריות אונליין: העובדה כי שמות הדף והאתר הוא אחד – קריות אונליין, לא מוליכה למסקנה בדבר קשר בין השניים. זאת ועוד, העובדה כי תוכן הדף נמחק במטרה לא להגיע למי שעומד מאחוריו יכולה הייתה להיעשות על ידי בעליו של הדף לאחר שקיבל הודעה מהתובעים באמצעות המסנג'ר – מכאן שגם עובדה זו אין בה לקדם את התובעים. ואולם, לעמדת התובעים הצליחו לערום צבר של ראיות נסיבתיות נוספות – כמותיות ואיכותיות – אשר מטות את הכף לכיוון המסקנה כי הנתבע הוא שעמד מאחורי דף קריות אונליין. בנקודה זו אפנה להציג את הראיות הנסיבתיות ואבקש להדגיש כי מטבעה של הכרעה על בסיס ראיות נסיבתיות כל ראיה כשלעצמה אין בה די והדגש הוא על צבר הראיות. התמונה העולה מאותן ראיות מלמדת כי המסקנה כי הנתבע עומד מאחורי דף קריות אונליין צולחת את רף, ההוכחה הנדרש במשפט אזרחי. אפרט.

22. ניהול מספר דפי פייסבוק על שם יישובים עם הסימנת "אונליין" – מומחה התובעים ציין בחוות דעתו, כי הנתבע מנהל מספר דפי פייסבוק, פורומים ואתרים נוספים בעלי אותה סימנת: פתח תקווה אונליין, אונו אונליין, יהוד אונליין, קריית מלאכי באר טוביה אונליין, רמת גן אונליין (ראו נספחים יב' לחוות הדעת). מומחה הנתבע לא התייחס לטענה זו; ואילו הנתבע עצמו לא מכחיש

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

1 כי הוא "מחזיק ומתפעל דפי פייסבוק תחת שמות שונים, חלקם עם הביטוי אונליין וחלקם כלל
2 לא..". (עמ' 7 לתצהיר). אכן, אין חולק כי הנתבע מנהל דפים ששםם לא כולל את הסיומת אונליין
3 (וגם מומחה התובעים מתייחס לכך, למשל אתר קריית ים), אך תשומת הלב לריבוי הדפים בהם
4 נעשה שימוש בשמות יישובים עם הסיומת אונליין. בכך השניה של המאזניים, יש לזכור שהביטוי
5 אונליין הוא ביטוי גנרי שמיש במיוחד כשמדובר במרחב הווירטואלי.

6
7 23. פרסומים סימולטניים בדף קריות אונליין ודף נוסף השייך לנתבע.

8 מומחה התובעים ציין בחוות דעתו כי בדיקות נוספות שערך בתיק המקביל גילו כי הנתבע
9 מנהל דף פייסבוק בשם "מבזקי הקריות" (להלן: **דף מבזקי הקריות**) וכן אתר אינטרנט נוסף בשם
10 www.kiryat-yam.co.il. בדיקת מומחה התובעים העלתה כי אתר זה הוא בבעלות הנתבע וכי
11 "לאחר האינטרנט יש עמוד פייסבוק בשם מבזקי הקריות" (סעיפים 3 ו-4 לחוות הדעת). אין חולק
12 כי דף מבזקי הקריות שייך לנתבע (עמ' 23, ש' 25), וכי הדומיין Kiryat-yam.co.il נרכש על ידי
13 הנתבע (סעיף 4 לחוות דעת מומחה הנתבע).

14 המומחה ציין שתוך כדי בדיקה אקראית על ידי הצלבת מידע ותכנים, הוא מצא מספר
15 פוסטים וכתבות שפורסמו או שותפו בדף מבזקי הקריות ובאופן סימולטני פורסמו גם בדף קריות
16 אונליין. המומחה הביא 11 דוגמאות כאלה:

17 (-) ביום 16.10.2017 פורסם בדף קריות אונליין פרסום שכותרתו – "חמ"ל" ונרשם בו
18 "הגשם והברד כבר פה" ובאותו יום, אותו פרסום ממש הופיע בדף מבזקי הקריות (נספחים ד' לחוות
19 הדעת).

20 (-) ביום 30.12.2017 שותף פוסט מדף פייסבוק "פתח תקווה אונליין", הן בדף קריות
21 אונליין והן בדף מבזקי הקריות (נספחים ה' לחוות הדעת). המדובר באותו פוסט שכולל סרטון וכן
22 מלל.

23 (-) ביום 29.8.2017 הועלה פוסט שכולל סרטון (כיצד לשמור על פדופילים ברשת) ומלל זהה
24 בשני העמודים – מבזקי הקריות וקריות אונליין (נספחים ו' לחוות הדעת).

25 (-) נוסף לכך צירף המומחה 9 פרסומים בעלי אותו תוכן שפורסמו באותו יום, הן בדף קריות
26 אונליין והן בדף מבזקי הקריות (נספחים ז' 1–20). מרביתם של הפרסומים זהים ממש, אך בחלק
27 מהם קיים שוני, כך למשל ביום 15.9.2017 נרשם בדף מבזקי הקריות סטטוס "פיצוץ רכב בקריות.
28 מבררים פרטים נוספים" ואילו בדף קריות אונליין נרשם "קרית ים פיצוץ רכב פרטים נוספים מיד".
29 ביום 23.8.2017 פורסם בדף מבזקי הקריות תמונה ומעליה הכיתוב "עירית קרית ים והמשרד להגנת
30

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

הסביבה במבצע אכיפה משולב נגד נופשים מלכלכים" ומתחת כיתוב זה הפניה לאתר קריית ים, ובאותו יום פורסם בדף קריות אונליין אותו כיתוב אך במקום הפניה לאתר קריית ים, מלל של המשך הכתבה (נספחים ז'13-14). דפוס זהה היה בפוסט שפורסם ביום 21.8.2017 (נספחים ז'15-16). דפוס זה יותר מאשר מעיד על שוני, יש בו כדי לחזק את מסקנת המומחה.

מומחה הנתבע מציין בחוות דעתו כי בשיחה בינו לבין הנתבע לגבי "העתקת החומרים מדף קריות אונליין לדף שלו 'מבזקי הקריות'", נמסר לו כי הנתבע התלונן לפייסבוק על העתקת תוכן, וכי לא היה לו למי לפנות כי "הדף היה לא מזוהה באודות או בטפסי צור קשר" (השיבוש במקור – מ"ע). המומחה צירף צילום מסך של פניה מקוונת שלטענתו בוצעה על ידי הנתבע לפייסבוק. ואולם בין הדברים שמסר מומחה הנתבע לבין הדברים שמסר הנתבע עצמו – קיים שוני, לגבי הסיבה לפנייה לפייסבוק. אבהיר.

הנתבע עצמו לא הזכיר בתצהיר כי הוא פנה לפייסבוק על רקע העתקת תוכן והפרת זכויות יוצרים כפי שהמומחה מטעמו ציין. להיפך, הוא דיבר בשבחי שיתוף המידע ברשת החברתית (סעיף 4 לתצהיר), וכלשון הנתבע הרשת "מעודדת ליצור שיתופים תגובות. ככל שאתה מקבל יותר לייקים יש לך יותר רייטנג" (עמ' 25, ש' 4). זאת ועוד, בחקירתו של הנתבע הוא לא טען שהפנייה לפייסבוק הייתה על רקע פגיעה בזכויות יוצרים, אלא על רקע טענת התובעים כי הוא פרסם פרסום מכפיש בדף קריות אונליין (עמ' 22, ש' 28-32, והשווה נ/6 עם הצילום שצירף המומחה לחוות דעתו). יתרה מכך, בחקירתו הנגדית הנתבע לא התיימר לטעון כי הוא פעל כלפי העתקת התוכן לטענתו מדף מבזקי הקריות לדף קריות אונליין. שוני בין הדברים שמסר הנתבע לבין הדברים שמסר המומחה מטעמו לגבי נסיבות הפניה לפייסבוק עשוי לחזק את הראיות הנסיבתיות שהוצגו על ידי התובעים.

אכן, אינני מתעלם מכך ששיתוף ברשתות החברתיות הוא עניין שגרתי ומקובל ופרסום בשני דפי פייסבוק גם אם נעשה באותו יום לא יכול להעיד כי קיים בהכרח קשר בין השניים. עם זאת, לא ניתן להתעלם מצבר הפרסומים הזהים שנעשו בשני הדפים – מבזקי הקריות שבניהול הנתבע וקריות אונליין. אף אינני מתעלם מכך שלפי שמותיהם – שני הדפים מפנים את תשומת הלב לחדשות מקומיות באזור הקריות. ואולם, לצד חדשות מקומיות, הפוסטים הזהים כוללים גם נושאים שאינם ייחודיים לקריות. כמו כן, לא כל הפוסטים הם שיתוף (share) אלא העתקה של אותם תכנים ממש. לצד זאת, יצוין כי בהזדמנות אחת בשני הדפים שותף פוסט שפורסם בדף נוסף – פתח תקווה אונליין שגם הוא בניהול הנתבע. לבסוף, אשוב ואדגיש כי מטבעה של הכרעה על בסיס ראיות נסיבתיות, יש להסתכל על מכלול הראיות, ואלו מטים את הכף למסקנה בה מצדד מומחה התובעים.

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

24. **הזהות החזותית** – לצד הראיות הנסיבתיות שמנינו עד כה, יש להוסיף את הדמיון המוחלט בין הלוגו (cover photo) של אתר קריות אונליין, שאין מחלוקת כי הוא שייך לנתבע לבין הלוגו של דף קריות אונליין, לפחות כפי שהיה בזמן הפרסום. זהות זו ניתן ללמוד בבירור מהשוואה בין 7/8 – הלוגו של אתר קריות אונליין, לבין 8/8 – הלוגו של דף קריות אונליין כפי שהיה בשעתו, במועד הרלוונטי לפרסום. בחוות הדעת שהוגשה בתיק המקביל התייחס מומחה התובעים לזהות האמורה (סעיפים 9-10 לחוות הדעת). הזהות מתבטאת הן באופן בו נרשם הלוגו והן במלל עצמו. השוואה בין השניים מלמדת על זהות מוחלטת. המסקנה כי הנתבע עומד מאחורי שתי הזירות המקוונות סבירה יותר מאשר המסקנה כי הזהות היא אקראית או כי מאן דהוא שאינו הנתבע החליט להעתיק דווקא את הלוגו הספציפי הזה. זאת ועוד, תשובת הנתבע לגבי הזהות רחוקה מלספק והכחשתו הטוטאלית מעוררת קושי. הנתבע נתבקש להתייחס לזהות וציין כי 7/8 הוא הלוגו של האתר ואילו לגבי 8/8 הוא ציין כך: "אני לא ידוע מאיפה הבאת את זה וזה גם לא קשור אליי" (עמ' 25, ש' 32-28). אמנם, בדפים נוספים ששייכים לנתבע הוא משתמש בעיצוב שונה, אך לא ניתן להתעלם מהזהות המוחלטת בין דף קריות אונליין לבין אתר קריות אונליין. נשוב ונזכיר כי אין חולק שהאתר הוא בבעלות הנתבע.
- בניגוד לנטען על ידי הנתבע, אינני סבור כי היעדר חוות דעת מומחה בתחום הגרפיקה או היעדר מומחיות של מומחה התובעים בתחום זה, יש בה כדי לשנות ממסקנתי. המדובר בבחינה חזותית שאיננה דורשת מומחית מיוחדת ואין צורך במומחה לשם הסקת מסקנות שמבוססות על שכל ישר והיגיון בריא.
25. לשלמות התמונה יצוין כי על פי חוות דעת מומחה התובעים בדף הפייסבוק האישי של הנתבע קיים קישור לאתר www.immwdia.co.il שמנוהל גם כן על ידו, ממנו ניתן ללמוד כי הנתבע פעיל בתחום המחשבים והסייבר והוא אף מעביר הרצאות בנושא רשתות חברתיות (נספח ט' לחוות הדעת). הנתבע לא כופר בכך שהוא פעיל בתחום הרשתות החברתיות (עמ' 23, ש' 11-18), מנגד, עדותו – בה השתדל לעשות אבחנה בין עולם התוכן לבין הטכנולוגיה – מעוררת קושי.
26. תפקידם של המומחים, ובפרט מומחה התובעים, היה בעיקר לאסוף עקבות של האחראי לפרסום, בעוד שהסקת המסקנות המתבקשת מכך נעשתה על ידי בית המשפט. המומחים העידו לפניי והתרשמתי מהם. מומחה התובעים גילה בקיאות רבה בתחום האינטרנט, ממצאיו היו סדורים ולאמיתו של דבר – מרביתם לא שנויים במחלוקת (להבדיל מהמסקנה שיש להסיק מראיות אלו). כפי שניתן לראות, המסקנה היא פרי ניתוחן של ראיות נסיבתיות והמסקנה הנגזרת מהן. לצד זאת, נוכח טענות הנתבע לגבי מהימנות המומחים, אתייחס לנקודה זו ואציין כי איני רואה עין בעין את טענות הנתבע לגבי עדות מומחה התובעים. התרשמתי ממהימנותו המקצועית של מומחה

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

התובעים, אשר פרש את המהלכים שביצע כדי לאסוף את הנתונים הנדרשים להוכחת הקשר בין הנתבע לבין הפרסום, הציג אותם בחוות הדעת ונחקר עליהם. לעומת מומחה התובעים, חוות דעתו של מומחה הנתבע, הייתה כללית למדי, לא ירדה לפרטים ולא התמודדה עם כלל הראיות והמסקנות שהעלה מומחה התובעים. נוסף לכך, כפי שהצבעתי לעיל, קיים חוסר התאמה במישור העובדתי בין מה שהמומחה ציין כי נמסר לו על ידי הנתבע לבין מה שהנתבע עצמו מסר.

27. לסיום, אינני מקבל את טענת הנתבע לנזק ראייתי שנגרם לו. נקודת המוצא לפיה טענה זו נטענת מפיו של הנתבע, היא מוקשית. המסקנה אליה הגעתי על בסיס הראיות הנסיבתיות, כי הפרסום נעשה על ידי הנתבע, דוחקת אל קרן זווית את הדיון בשאלה אם מחדלי התובעים גרמו לעמימות עובדתית. לא אכחד, השתהות התובעים בבדיקת הזירה הטכנולוגית מיד לאחר הפרסום, הקשתה על הסקת המסקנות בדבר האחראי לפרסום. אך בראש ובראשונה היא הקשתה על התובעים, ולזאת יש להוסיף את הפעולות האקטיביות שנעשו להעלמת הקשר בין הנתבע לבין הדף בו בוצע הפרסום.

28. המסקנה המתבקשת היא כי דף קריות אונליין שייך לנתבע והוא שולט על תכניו ומכאן המסקנה שהוא האחראי לפרסום מושא ההליך. מכאן נעבור לדון בטענתו הנוספת של הנתבע כי הפרסום חוסה בצילה של הגנת האמת בפרסום.

האם הפרסום אמת?

29. הגנת האמת בפרסום מוסדרת בסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע שקובע כדלקמן:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

גם פרסום אמת הוא פרסום פוגע ויכול להוות לשון הרע. לכן, הגנת אמת בפרסום "משקפת את נכונות המחוקק להתיר פרסומים עובדתיים שיש בהם משום פגיעה בשם הטוב ואף בכבודו של מושא הפרסום, מקום שמתקיימים שני תנאים: (1) מדובר ב"אמת"; (2) מדובר במידע שיש בו עניין לציבור. היסוד הראשון הוא עובדתי בעיקרו, והוא נוגע להשוואה בין הפרסום לבין המציאות העובדתית. היסוד השני עוסק בשאלה האם קיימים לפרסום יתרונות חברתיים המצדיקים אותו, למרות לשון הרע שבו. שאלה זו היא ערכית בעיקרה" (ע"א 844/12 מולקנדוב נ' פורוש, פסקה 31 (פורסם בנבו, 22.2.2017); אורי שנהר, דיני לשון הרע (תשנ"ז), בעמ' 215)).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

1

30. יש לדחות מכל וכל את טענת הנתבע כי הפרסום הוא פרסום אמת. אין כל בסיס לטענה כי התובעים קשורים בצורה כלשהי לארגון דאעש, ולמיותר לציין כי לא הובאה ראיה כלשהי כי הם מעורבים בצורה כלשהי בפעילות הקשורה בארגון. אף הנתבע עצמו מאשר כי אין בידיו כל ראיה לכך למעט עדות איש המשטרה (סעיף 60 לסיכומים). התובעים הם אנשים נורמטיביים, אחד מהם הוא אף מחנך. לאמיתו של דבר, ניתן היה לדחות את טענת הנתבע על בסיס דבריו שלו, שכן אין הוא טוען כי התובעים הם חלק מארגון דאעש אלא כי הם הצטלמו עם עברייני בטחון חשודים שהורשעו בקשר או במגע עם ארגון דאעש (סעיף 20 לכתב ההגנה). גם אם נקבל דברים אלו כהווייתם, ברי כי הפרסום שמייחס לכל הדמויות בתמונה ללא אבחנה השתייכות לחוליית טרור של דאעש וכי התמונה מתעדת חוליית טרור, הוא פרסום מכפיש. די אפוא בדברים אלו כדי להשמיט את הבסיס מתחת לטענת הנתבע לתחולת הגנת אמת בפרסום. עם זאת, לנוכח השפעת הדברים ולו על גובה הפיצוי, אדון בטענת הנתבע כי מבין האנשים שהופיעו בצילום היו אנשים שהורשעו בעבירות בטחון בשל מגעם עם ארגון דאעש.

14

31. מסתבר כי בשנת 2017 התנהלה במשטרת ישראל חקירה נגד מספר אנשים בגין השתייכותם לארגון דאעש. לבקשת הנתבע, אפשרתי לו לזמן כעד מטעמו שוטר מהיחידה החוקרת שחקרה בפרשה (ראו החלטה מיום 24.12.2020). ביום 12.7.2021 העיד חוקר המשטרה בוטרס רושרוש שהיה אחד מהחוקרים באותו פרשה והסביר כי באותה פרשה הוגש כתב אישום נגד שני חשודים, אחד תושב אזור ואדי עארה והשני תושב מעלות תרשיחא, אחד בשם דרבי. השניים אינם מבין המצולמים בתמונה. לחוקר הוצגה תמונה נ/4 והחוקר ציין כי בתמונה הופיע אחד החשודים בפרשה – פאיז סויטאת (ואף סימן אותו, ראו נ/4), אך הבהיר כי אותו חשוד נחקר והוחלט לא להגיש נגדו כתב אישום (עמ' 20, ש' 10-19). יובהר כי התמונה נ/4 היא התמונה מושא הפרסום המכפיש.

23

32. דבריו של השוטר לא יכולים לבסס את הגנת האמת בפרסום. מעדותו עולה כי השניים שהוגש נגדם כתב אישום באותה חקירה, אינם חלק מהדמויות המופיעות בתמונה. וגם בהנחה שכך, ברי כי אין המדובר בתובעים, ומכאן ששיוך התובעים (ויתר המופיעים בתמונה) כחלק מ"חוליה של דאעש" אינו נכון בעליל. זאת ועוד, האחד שלשיטת השוטר צולם בתמונה (פאיז סויטאת) אינו מבין האנשים שנגדם הוגש כתב אישום והורשעו, אלא שלכל היותר היה חשוד בפרשה ושוחרר. מכאן, שלא ניתן לומר כי הנתבע הניח תשתית מספקת לנכונות הדברים שהוטחו על ידו.

30

33. חשוב מכך, הראיות מלמדות כי אותו אדם שהשוטר טען כי הופיע בתמונה – איננו האדם שהופיע בתמונה. ראשית, השוטר לא שלל את האפשרות כי התמונה נ/4 היא תמונה שהגיעה לתיק החקירה של המשטרה בעקבות הפרסום באתר קריות אונליין (עמ' 21, ש' 3-24). מתמונה נ/4 עצמה

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

ניתן להיווכח שהיא צילום מסך של הפרסום מאתר קריות אונליין. החוקר אף ציין כי נפרקו מספר טלפונים ומחשבים ולא מן הנמנע כי בדרך זו התמונה הגיעה לתיק החקירה. שנית, השוטר ציין כי בתיק החקירה היו מספר רב של תמונות וכי המדובר בתיק חקירה שכלל 13 קלסרים (עמ' 20, ש' 21). כמו כן, השוטר לא היה נחרץ בתשובה כי אותו חשוד אישר שזו תמונתו.

34. וזה העיקר – במהלך עדותו השוטר סימן את דמותו של אותו חשוד על גבי התמונה 4/נ, וציין כי הוא נעזר בתוכנה שנמצאת בשימוש המשטרה באמצעותה ניתן "להשוות ולראות שמדובר באותו אדם". השוטר אף צירף תיעוד מאותו תוכנה (עמ' 21, ש' 23, וכן ת/4). בעקבות עדות זו, התרתי לתובעים לזמן לעדות את העד איאד בכרי. לעד הוצגה התמונה (מושא הפרסום) והוא ציין כי התמונה צולמה באירוע משפחתי של חבר ובהמשך הופצה ברשות החברתיות. העד ציין כי הוא מזהה את כל האנשים ואף ציין את שמותיהם. העד סימן את דמותו בתמונה, ומתברר כי הדמות שהשוטר ייחס אותה לאותו חשוד, היא דמותו של העד (ת/6, עמ' 33, ש' 18-23). עדותו של העד, שנחזה להיות אדם נורמטיבי שעובד כמקדם פרויקטים למען אנשים עם מוגבלויות מטעם משרד הרווחה, נראית קוהרנטית. יתרה מכך, עולה מעדות השוטר כי המסקנה שלו כי אותו אדם שסימן בנ/4 הוא החשוד, נעשתה על בסיס השוואת התמונה עם התמונה המופיעה במערכת המשטרתית. בשים לב לכך שהדמות לא צולמה באופן מלא אלא שהיא מעט חבויה, ניתן להעלות ספקות לגבי מהימנות הזיהוי. זאת ועוד, השוואת תמונת החשוד שמופיעה בת/4 עם התמונה שצולמה באותו אירוע, מלמדת שקשה לערוך השוואה בין השתיים.

35. נשוב ונזכיר כי דיון זה הוא במידה רבה מעבר לנדרש, בשים לב לכך שגם לפי דברי השוטר, אין כל ראיה לכך שמי מהאנשים בתמונה השתייך לחוליה של דאעש ובוודאי שאין שמץ של ראיה לכך שהם "תכננו פיגוע בקניון במעלות" או כי "נעצרו מעצר מנהלי ע"י השב"כ...". – כאמור בפרסום המכפיש. התמונה שהצטיירה כי האנשים בתמונה מושא הפרסום – שצולמה באירוע משמח – הם אנשים שאינם קשורים כלל בפעילות הנטענת בפרסום. התובעים אף הצטיירו כאנשים נורמטיביים, שאחד מהם אף עוסק בחינוך.

גובה הפיצוי

36. התובעים טענו בכתב התביעה לפיצוי בגין "פגיעה במוניטין ופגיעה במשלח ידם" ובגין "עגמת נפש" לצד פיצוי ללא הוכחת נזק. ברם, בסיכומים צמצמו התובעים את טענותיהם לגדרי פיצוי ללא הוכחת נזק.

37. השיקולים שעל בית המשפט להביא בחשבון בבואו להכריע בשאלת הפיצוי שיש לפסוק לתובע שלא נגרם לו נזק ממוני הם, בין היתר, ההשפלה והכאב והסבל שחוה הנפגע, מהות הפרסום,

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

1 חומרת הפרסום, מספר הפרסומים, אופי הפרסום, מעמדו של המפרסם ושל הנפגע והרקע שקדם
2 לפרסום (רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510 (2001); ראו גם: ע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן
3 נ' שרנסקי (פורסם בנבו, 4.8.2008); ע"א 2055/99 פלוניס נ' הרב ניסים זאב, פ"ד נה(5) 241 (2001)).
4

5 38. בבואי לקבוע את שיעור הפיצוי שמתי לנגד עיני שיקולים אלו: (א) הקביעות שבאו בגדר פסק
6 הדין בנוגע לפרסומים וההשלכה של קביעות אלו על התובעים; (ב) היקף הפגיעה – הפרסום המכפיש
7 פגע בתדמיתם של התובעים. לעמדתי, שיוך אדם לארגון טרור מן הנבזים שידענו בשנים האחרונות
8 הוא פגיעה קשה מאוד. (ג) היקף הפרסום – הפרסום מושא תיק זה נעשה בזירה המקוונת. נוכח
9 מאפיין זה של הפרסום, ברי כי הגם שהפרסום נחשף בפני אנשים רבים (דף הפייסבוק מנה כ –
10 4,000 חברים; אולם לא הובאו נתונים לגבי הפרסום שנעשה על ידי נתבע 2; ד) הפרסום הוסר על
11 ידי הנתבע מיד לאחר פניית התובעים; אך לגבי הפרסום של נתבע 2 – אין מידע אם הפרסום הוסר.
12 לאחר שנתתי את דעתי לשיקולים אלו ושללתי את מכלול נסיבות העניין, אני סבור כי הפיצוי המגיע
13 לכל אחד מן התובעים בגין הפרסום שנעשה על ידי נתבע 1 הוא – 10,000 ₪; ואילו הפיצוי לכל אחד
14 מן התובעים בגין הפרסום שנעשה על ידי נתבע 2 הוא סך של 20,000 ₪.
15

התוצאה

16
17
18 39. המסקנה אפוא שיש לקבל את התביעה. בואי לשקול את שאלת ההוצאות שמתי לנגד עיני
19 את השיקולים הבאים: תוצאת פסק הדין והקביעות שבאו בגדרו; ההליכים שהתנהלו ובכלל זה
20 מספר הישיבות שהתקיימו בהליך: שלושה קדמי משפט וישיבה אחת להבאת ראיות; הצדדים
21 הגישו תצהירים; התנהלותם הדיונית של הצדדים והבקשות שהגישו במסגרת ניהול ההליך. כמו כן
22 נתתי את דעתי להתנהלותו הדיונית של הנתבע שהכבידה על ניהול ההליך והסבה הוצאות נוספות.
23 הדבר מצא ביטוי בין היתר בדיון בבקשה לתיקון כתב ההגנה שהוגשה בשיהוי וחייבה דחיית ישיבת
24 ההוכחות. עם זאת, אני מתעלם מכך שנפלו מחדלים נוספים בהתנהלות שני הצדדים (ראו החלטתי
25 מיום 5.5.2019).

26 40. אשר על כן אני מחליט לקבל את התביעה ופוסק כלהלן:

27
28 40.1 אני מחייב את נתבע 1 לשלם לכל אחד מן התובעים סך של 10,000 ₪. כמו כן, אני
29 מחייב את נתבע 1 לשלם לכל אחד מן התובעים הוצאות בסך 2,500 ₪ וכן שכ"ט עו"ד בסכום
30 כולל של 2,500 ₪ (לכל אחד מן התובעים).
31

32 40.2 אני מחייב את נתבע 2 לשלם לכל אחד מן התובעים סך של 20,000 ₪. כמו כן, אני
33 מחייב את נתבע 2 לשלם לכל אחד מן התובעים הוצאות בסך 1,000 ₪ וכן שכ"ט עו"ד בסכום
34 כולל של 4,500 ₪ (לכל אחד מן התובעים).

בית משפט השלום בקריות

ת"א 73426-01-18 שריח ואח' נ' ח'ליפה ואח'

תיק חיצוני:

1

2 40.3 החיובים שנקבעו בפסק הדין ישולמו תוך 30 ימים מהיום, שאם לא כן – יישאו

3 הפרשי הצמדה וריבית החל ממועד פסיקתם ועד התשלום במלא בפועל.

4

5

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים

6

7

ניתן היום, י"ג אדר ב' תשפ"ב, 16 מרץ 2022, בהעדר הצדדים.

8

מוחמד עלי, שופט

9

10

